Sygn. akt I ACa 659/19

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2020 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Gawinek

Sędziowie: SSA Krzysztof Górski (spr.)

SSA Tomasz Żelazowski

Protokolant: st. sekr. sąd. Magdalena Goltsche

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2020 roku, w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko M. K. i J. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 4 czerwca 2019 r. sygn. akt I C 309/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 8.100 zł (ośmiu tysięcy stu złotych) tytułem kosztów procesu w postepowaniu apelacyjnym.

Krzysztof Górski Małgorzata Gawinek Tomasz Żelazowski

sygn. akt I ACa 659/19

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) S.A. w W. domagał się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 816.021,82 zł wraz z dalszymi odsetkami ustawowymi od dnia 21 marca 2018 r. do dnia zapłaty od pozwanych J. K. i M. K.. Ponadto wniósł o przyznanie kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W dniu 11 maja 2018 r. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym na rzecz powoda, nakazując pozwanym J. K. i M. K., aby zapłacili solidarnie stronie powodowej kwotę 816.012,82 zł (osiemset szesnaście tysięcy dwadzieścia jeden złotych 82/100) z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 21 marca 2018 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 17.418,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu, albo wnieśli w tymże terminie zarzuty.

Następnie w treści pisma procesowego z dnia 23 maja 2018 r. powód wniósł o sprostowanie w treści nakazu zapłaty zasądzonej błędnie kwoty 816.012,82 zł, zamiast 816.021,82 zł oraz o jego wykładnię w zakresie odsetek.

Pozwani natomiast złożyli zarzuty od powyższego nakazu zapłaty, w treści których domagali się jego uchylenia w całości i oddalenia powództwa. Ponadto wnieśli o zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W treści pisma procesowego z dnia 23 maja 2018 r. powód ponownie domagał się sprostowania kwoty zawartej w treści nakazu zapłaty oraz wniósł o wykładnię treści nakazu zapłaty w zakresie sformułowania „odsetki ustawowe" poprzez wskazanie wykładni, że oznacza to „odsetki ustawowe za opóźnienie".

Następnie zostały złożone zarzuty przez pełnomocników pozwanych, którzy wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa. Pełnomocnicy pozwanych podnieśli zarzut nieważności weksla, nieprawidłowego wypełnienia sumy wekslowej, nieudowodnienia roszczenia co do zasady, jak i wysokości, braku istnienia zobowiązania, braku wymagalności roszczenia z uwagi na brak skutecznego doręczenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy oraz przedwczesności roszczenia, gdyż niezgodnego z deklaracją wekslową wypełnienia weksla z uwagi na wypełnienie go przed skutecznym wypowiedzeniem umowy, którą weksel zabezpieczał oraz sprzecznie z treścią deklaracji wekslowej. Ponadto wnieśli o przyznanie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pełnomocnicy pozwanych wskazali, iż nie wiadomo kto wystawił weksel w imieniu (...) K. Sp. j. w S. oraz, czy osoba ta była uprawniona do działania w imieniu spółki. Ponadto w zakresie wypełnienia weksla podniósł, że zawiera on trzy różne sumy wekslowe, w tym kwotę inaczej określoną liczbowo, słownie i ponownie liczbowo. Pełnomocnicy pozwanych podkreślili, że w razie różnicy sum zapisanych kilkakrotnie literami lub liczbami weksel jest ważny na sumę mniejszą, a jeżeli sumę wekslową napisano słownie i cyfrowo, w razie różnicy weksel ważny jest na sumę napisaną słownie, a jeżeli suma wekslowa została napisana kilka razy słownie lub cyfrowo w razie różnicy weksel jest ważny na sumę mniejszą. W ich ocenie weksel został wypełniony na sumę „82,00 zł". Zgodnie z deklaracją wekslową powód mógł wypełnić weksel w sytuacji, gdy roszczenie, które zabezpieczał stało się wymagalne, natomiast pozwani zaprzeczyli, aby otrzymali wypowiedzenie umowy oraz wezwanie do wykupu weksla. Powód tego nie wykazał i tym samym roszczenie dochodzone pozwem nie jest wymagalne oraz nie można przyjąć, aby został on wypełniony zgodnie z deklaracją wekslową.

W dniu 16 stycznia 2019 r. Sąd odrzucił zarzuty od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym w dniu 11 maja 2018 r., gdzie zażalenie na powyższe postanowienie złożyli pełnomocnicy pozwanych. W dniu 12 lutego 2019 r. Sąd postanowił uwzględnić zażalenia pozwanych i uchylił postanowienie z dnia 16 stycznia 2019 r. w przedmiocie odrzucenia zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 11 maja 2018 r.

Na rozprawie w dniu 9 maja 2019 r. powód cofnął wniosek o dokonanie wykładni nakazu zapłaty w zakresie dotyczącym odsetek. Wniósł o zasądzenie kwoty dochodzonej pozwem solidarnie od pozwanych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie. W zakresie zarzutów pozwanej ponownie wskazał na brak dokumentów w postaci deklaracji wekslowej, na którą powołała się w zarzutach.

W treści pisma procesowego z dnia 20 maja 2019 r. powód sprecyzował żądanie domagając się zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie oraz przesłał kopię wezwań do wykupu weksla wraz z poświadczeniem ich odbioru przez pozwanych. Ponadto w treści pisma z dnia 22 maja 2019 r. wniósł o utrzymanie w całości nakazu zapłaty z uwzględnieniem sprecyzowanego wniosku o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie tj. solidarnej zapłaty od pozwanych kwoty 816.021,82 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 21 marca 2018 r. i kosztów procesu, podtrzymując dotychczasową argumentację.

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2019 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie w sprawie rozpoznawanej pod sygn. akt I C 309/18 w punkcie 1 uchylił nakaz zapłaty wydany w dniu 11.05.2018 r. w postępowaniu nakazowym;, a następnie zasądził solidarnie od pozwanych J. K. i M. K. na rzecz powoda Banku (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 816 021, 82 zł (osiemset szesnaście tysięcy dwadzieścia jeden złotych 82/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21.03.2018 r. do dnia zapłaty (pkt 2). W punkcie 3 zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda 21 018, 00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 10 800, 00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Natomiast w punkcie 4 nie obciążył pozwanych pozostałymi kosztami sądowymi w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

W dniu 26 marca 2003 r. została zawarta pomiędzy powodem Bankiem (...) S.A. w W. i Przedsiębiorstwem Produkcyjno- Handlowo- Usługowym (...) Spółka Jawna z siedzibą w S. umowa kredytowa nr (...), która była zmieniana kolejnymi aneksami.

W dniu 23 października 2017 r. został zawarty ostatni aneks zmieniający nr (...) do umowy nr (...) kredytu w rachunku bieżącym z dnia 26 marca 2003 r. pomiędzy Bankiem (...) S.A. w W. i Przedsiębiorstwem Produkcyjno- Handlowo- Usługowym (...) Spółka Jawna z siedzibą w S. reprezentowanym przez wspólników M. K. i J. K.. Zgodnie z jego treścią dokonano zmiany § 2 pkt. 1 umowy nr (...) kredytu w rachunku bieżącym z dnia 26 marca 2003 r., który otrzymał brzmienie: „Kredyt jest dostępny w następujących terminach i kwotach od dnia 29 listopada 2017 r. kwota 855.000 zł, od dnia 30 grudnia 2017 r. kwota 840.000 zł, od dnia 30 stycznia 2018 r. kwota 825.000 zł oraz od dnia 28 lutego 2018 r. kwota 810.000 zł", gdzie termin spłaty kredytu upływał w dniu 28 lutego 2018 r. W pozostałym zakresie umowa nr (...) kredytu w rachunku bieżącym z dnia 26 marca 2003 r. pozostała bez zmian.

Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo- Usługowe (...) Spółka Jawna z siedzibą w S. miało problemy finansowe. Powód wobec powyższej okoliczności w lutym 2016 r. zażądał jako zabezpieczenia spłaty kredytu wystawienia przez dłużnika weksla in blanco i upoważnienia go do jego wypełnienia w przypadku niedotrzymania umownego terminu spłaty kredytu oraz w pozostałych przypadkach, w których powodowi przysługuje prawo ściągnięcia należności przed terminem płatności oraz jego poręczenia przez pozwanych M. K. i J. K.. Na wekslu in blanco wystawca weksla Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo - Usługowe (...) Spółka Jawna z siedzibą w S. umieściło pieczęć firmową oraz podpisy w jego imieniu złożyli wspólnicy reprezentujący Spółkę M. K. i J. K.. Na drugiej stronie weksla pod adnotacją „poręczam" podpis złożyła pozwana M. K. i J. K.. Weksel in blanco został wydany powodowi.

Powód wobec okoliczności nie wywiązania się ze spłaty zobowiązania przez dłużnika Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo- Usługowe (...) Spółka Jawna z siedzibą w S. w dniu 26 lutego 2016 r. w W. wypełnił weksel in blanco zgodnie z porozumieniem wekslowym na sumę wekslową wskazując ją cyfrowo jako „816.021,82 zł", zaś słownie „osiemset szesnaście tysięcy dwadzieścia jeden 82/100 złotych", z terminem płatności dnia 21 marca 2018 r. w Banku (...) S.A. w (...).

Sąd Rejonowy Poznań Stare – Miasto w Poznaniu XI Wydział do Spraw Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych postanowieniem z dnia 20 października 2017 r. w sprawie XI Gr 14/17 otworzył postępowanie sanacyjne wobec Przedsiębiorstwa Produkcyjno - Handlowo- Usługowego (...) Spółka Jawna z siedzibą w S., wyznaczył sędziego komisarza w osobie SSR Łukasza Lipowicza oraz zarządcę w osobie W. P., zezwalając dłużnikowi na wykonywanie zarządu nad całością przedsiębiorstwa w zakresie nieprzekraczającym zakresu zwykłego zarządu, wskazał także, że podstawą jurysdykcji sądów polskich jest art. 3 ust. 1 Rozporządzenia Rady Wspólnot Europejskich w sprawie postępowania upadłościowego nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. oraz, że ma ono charakter postępowania głównego.

Pismem z dnia 12 marca 2018 r. powód Bank (...) S.A. w W. wezwał pozwaną M. K. i J. K. do wykupu weksla, jako poręczyciela wystawionego przez PPHU (...) Spółkę Jawna w kwocie 816.021,82 zł z terminem wykupu na dzień 21 marca 2018 r. w miejscu Bank (...) S.A. (...) Oddział w W.. Wezwanie to zostało wysłane listem poleconym na adres pozwanych. Pozwani nie dokonali wykupu weksla.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy w oparciu o przepis art. 32 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd Okręgowy wskazał, że w niniejszym postępowaniu strona powodowa domagała się zasądzenia na swoją rzecz solidarnie kwoty 816.021,82 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 21 marca 2018 r. do dnia zapłaty, powołując się na solidarną odpowiedzialność pozwanych, jako poręczycieli weksla.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił na podstawie dowodu z przedłożonych dokumentów, których prawdziwość i treść w ocenie Sądu nie budzi wątpliwości.

Sąd Okręgowy powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazał, iż zobowiązanie wekslowe powstające na skutek wypełnienia weksla in blanco ma charakter odrębny i niezależny od zobowiązania, którego źródło tkwi w stosunku podstawowym. Przedmiotem powództwa opartego na wekslu nie jest stosunek podstawowy, lecz zobowiązanie wekslowe, choć zarzuty oparte na stosunku podstawowym mogą służyć obronie pozwanego. Podkreślił przy tym, że wierzyciel, którego wierzytelność została zabezpieczona wekslem gwarancyjnym, uzyskuje możliwość wyboru, czy skorzystać z uprzywilejowanej procesowej drogi dochodzenia roszczeń wekslowych, gdzie wystarczające jest co do zasady powołanie się jedynie na treść weksla (art. 485 § 2 k.p.c.), czy wytoczyć powództwo oparte na stosunku podstawowym. W sytuacji, w której weksel pochodzi od osoby trzeciej, niebędącej stroną stosunku podstawowego, sytuacja wierzyciela podlega dodatkowemu wzmocnieniu. Wystawienie weksla skutkuje bowiem wówczas wykreowaniem osobistej odpowiedzialności podmiotu trzeciego, podobnie jak w przypadku innych osobistych zabezpieczeń wierzytelności. Jeżeli wystawcami weksla jest kilka osób, wierzyciel może dochodzić roszczeń wekslowych przeciwko jednemu, kilku lub wszystkim dłużnikom bez potrzeby zachowania porządku, w jakim się zobowiązali (art. 47 ust. 2 prawa wekslowego). Zobowiązanie poręczyciela wekslowego (awalisty) jest zawsze zobowiązaniem wekslowym, tzn. cechuje się abstrakcyjnością i bezwarunkowością. Zobowiązania osób podpisanych na wekslu są samodzielne (art. 7 ustawy), a odpowiedzialność wszystkich dłużników wekslowych jest solidarna. Poręczenie wekslowe jest instytucją odrębną od poręczenia cywilnego uregulowanego w kodeksie cywilnym. Specyficzna jest również akcesoryjność awalu - byt prawny poręczenia wekslowego nie zależy to w gruncie rzeczy od istnienia wierzytelności, lecz od istnienia podpisu na wekslu. Odpowiedzialność poręczyciela wekslowego jest zatem samodzielna materialnie, niesubsydiarna, solidarna i w ograniczonym jedynie stopniu uzależniona od zobowiązania głównego. Wynika ona z formalnego, strukturalnego i abstrakcyjnego charakteru zobowiązania wekslowego. Gwarancyjny charakter poręczenia wekslowego jako formy wykonania zobowiązania pieniężnego sprawia, że awalista zobowiązuje się nie względem awalanta, lecz względem jego wierzyciela. Instytucja awalu służy zatem przede wszystkim zabezpieczeniu interesów wierzyciela.

Zobowiązanie poręczyciela ma też charakter samodzielny, gdyż poręczyciel odpowiada według treści dokumentu, co jest konsekwencją formalizmu prawa wekslowego. W konsekwencji poręczycielowi wekslowemu przysługują jedynie trzy kategorie zarzutów: skuteczne względem każdego posiadacza weksla, tzn. wynikające wprost z treści weksla i z treści tej niewynikające, ale powodujące nieważność zobowiązania awalisty, nie wolno mu jednak powoływać się na to, że zobowiązanie awalata nie powstało z przyczyn niewynikających wprost z treści weksla; subiektywne, tzn. wynikające ze stosunków osobistych awalisty z posiadaczem weksla oraz oparte na braku albo wadliwości umowy o wydanie weksla. Wprawdzie wystawca weksla in blanco może powoływać wszystkie zarzuty wynikające ze stosunku podstawowego (art. 10 ustawy z 1936 r. - Prawo wekslowe) i takie prawo przysługuje również poręczycielom wekslowym odpowiadającym tak samo, jak ten, za kogo poręczył (art. 32 w/w ustawy z 1936 r.), to na nich spoczywa ciężar udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem.

Dalej Sąd Okręgowy wskazał, że poręczyciel weksla in blanco może zgłaszać skutecznie zarzuty wskazujące na wypełnienie weksla niezgodnie z deklaracją wekslową. Sąd zaznaczył, że ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksla oraz wypełnienia weksla niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym. Pozwani odpowiadają wyłącznie jako poręczyciele wekslowi, a więc zgodnie z art. 32 ust. 1 prawa wekslowego tak samo, jak osoba, za którą udzieliła poręczenia wekslowego, zatem o zakresie jej odpowiedzialności decyduje co do zasady i co do wysokości zakres odpowiedzialności pozwanej Spółki, będącej wystawcą weksla. Wskazać należy, że art. 10 prawa wekslowego dotyczy zgodności uzupełnienia weksla in blanco z treścią porozumienia wekslowego zawartego między wystawcą a remitentem weksla. Wobec treści deklaracji wekslowej dopuszczalna wysokość sumy wekslowej na jaką poręczonym przez pozwanego weksel mógł być wypełniony określa wysokość zobowiązania ze stosunku podstawowego, łączącego wystawcę i remitenta.

Sąd uznał, że podniesienie przez pozwanych zarzutów dotyczących stosunku podstawowego nie oznacza zatem, że proces o zapłatę należności wynikającej z weksla wypełnionego w oparciu o porozumienie wekslowe przestaje mieć charakter tzw. „procesu wekslowego". Nie ma przy tym podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego uzasadniających uzupełnienie weksla przerzucać na wierzyciela wekslowego. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd meriti wskazał, że ciężar udowodnienia przesłanek zastosowania art. 17 prawa wekslowego obarcza dłużnika wekslowego, zaś zredukowanie zakresu odpowiedzialności wekslowej wystawcy weksla in blanco do sumy wekslowej wynikającej z treści porozumienia wekslowego w wyniku podniesienia przez wystawcę zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z tym porozumieniem (art. 10 prawa wekslowego) nie powoduje zmiany ciężaru dowodu w ten sposób, że remitenta obciąża dowód wykazania zadłużenia wekslowego wystawcy.

Sąd Okręgowy podniósł, że pozwani nie mogą przerzucać w tym wypadku ciężaru dowodu na powoda i tym samym ich stanowisko w tym zakresie nie zasługuje na uwzględnienie. Na etapie wnoszenia sprawy w postępowaniu nakazowym, wierzyciel wekslowy został zobowiązany do przedłożenia weksla w oryginale. Nie ulega wątpliwości, że podstawą roszczenia powoda było i jest nadal zobowiązanie wekslowe. Powód bowiem wnosząc pozew w postępowaniu nakazowym powołał się na weksel podpisany przez pozwanych jako poręczycieli i prawidłowo wypełniony. Zgodnie zaś z art. 485 § 2 k.p.c. przedstawienie prawidłowo wypełnionego weksla jest wystarczającą podstawą do wydania nakazu zapłaty. Ponadto wierzyciel, który dochodzi wierzytelności wekslowej, nie musi wykazywać podstawy prawnej zobowiązania, może powołać się tylko na treść weksla. Sąd zatem uznał, że powód nie musiał zatem przedstawiać żadnych dowodów wykazujących istnienie roszczenia wynikającego ze stosunku zobowiązaniowego, którego zabezpieczeniem był załączony weksel. Załączając bowiem do pozwu oryginał prawidłowo wypełnionego weksla powód w pełni wykazał zasadność dochodzonego roszczenia. Nie został natomiast objęty obowiązkiem przedstawienia deklaracji wekslowej, która została przyjęta przy wystawieniu przez dłużnika weksla własnego in blanco na zabezpieczenie jego zobowiązań wobec powoda wynikających ze stosunku podstawowego, jeśli tej treści deklaracja została sporządzona na piśmie. Zachowanie formy pisemnej tej treści dokumentu nie jest bowiem wymagane ani przepisem art. 10 prawa wekslowego, ani też żadnym innym przepisem prawa. Sporządzenie deklaracji wekslowej przy wystawieniu weksla in blanco pozostaje bowiem w interesie dłużnika, który jest przede wszystkim zainteresowany zagwarantowaniem sobie łatwego dowodowo wykazania niezgodności wypełnionego weksla z porozumieniem przyjętym pomiędzy wystawcą weksla a wierzycielem, dotyczącym wielkości zwłaszcza zobowiązania wynikającego ze stosunku podstawowego, czyli kwoty, do której weksel in blanco może zostać skutecznie uzupełniony.

W sytuacji, gdy powód korzystający w takiego weksla, nie załączył do pozwu porozumienia wekslowego, zgodnie z regułami rozkładu ciężaru dowodu obowiązującymi w postępowaniu nakazowym, to na poręczycielach wekslowych spoczywa obowiązek udowodnienia, że wypełniony weksle nie odpowiada treści porozumienia zawartego przy jego podpisaniu. Sąd Okręgowy uznał, że pozwani tego nie wykazali.

Sąd podkreślił, że powód dysponował prawem wypełnienia weksla in blanco zgodnie z deklaracją wekslową, co też w ocenie Sądu wykazał zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu. Pozwani bowiem nie przedłożyli deklaracji wekslowej lub też umowy, która dotyczyła poręczenia wekslowego.

Dalej Sąd meriti wskazał, że pozwani w swoich zarzutach nie powołali się na żadne okoliczności faktyczne wskazujące, iż kwota na jaką weksel został wypełniony nie odpowiada rzeczywistej wysokości zobowiązania pozwanej Spółki, wynikającej z umowy kredytu. Pozwani nie przedstawili dowodu w postaci treści tej umowy, bezzasadnie wnioskując o zobowiązanie powoda do jej przedłożenia. Tymczasem w dacie zawierania tej umowy pozwani byli wspólnikami Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Handlowo- Usługowe (...) Spółka Jawna z siedzibą w S., zatem pozwani powinni dysponować treścią tej umowy; nie zostały zaś przedstawione żadne okoliczności uzasadniające obciążenie obowiązkiem przedłożenia tego dokumentu strony powodowej. Ponadto z tych samych względów chybiony jest zarzut dotyczący tego, kto wystawił weksel w imieniu Spółki oraz, czy osoba ta była uprawniona do działania w imieniu Spółki, gdyż pozwani byli jej jedynymi wspólnikami. W okolicznościach niniejszej sprawy nie istnieje jakakolwiek wątpliwość co do identyfikacji wystawcy weksla. Na wekslu umieszczona została pieczęć Spółki, gdzie na niej złożono dwa podpisy

przez wspólników Spółki, którymi byli pozwani. Pozwani ponadto nie kwestionowali okoliczności, że pozwana Spółka nie wywiązała się z realizacji zawartej umowy. Sami wskazywali na problemy finansowe Spółki. Gwarancyjny charakter wystawionego weksla wynika z umowy kredytu dotyczącej stosunku podstawowego. To właśnie powyższa umowa, której fakt zawarcia nie był kwestionowany, stanowiła podstawę prawną, czyli cause zaciągniętego zobowiązania wekslowego.

Sąd meriti uznał, że nie ma podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego uzasadniający uzupełnienie weksla przerzucać na wierzyciela wekslowego. Brak stosownej deklaracji wekslowej określającej sposób wypełnienia weksla in blanco nie świadczy o dowolności uprawnień wierzyciela uzupełniającego jego brzmienie, gdyż miarodajna jest tutaj treść stosunku podstawowego, którą taki dokument gwarancyjny zabezpiecza. Rozkład ciężaru dowodu w niniejszej sprawie był zdeterminowany faktem przedstawienia przez stronę powodową weksla. Zadaniem pozwanego było przedstawienie Sądowi takich środków dowodowych, które wykazałyby, a nie jedynie uprawdopodobniły, że jego twierdzenie o niezgodnym z jego wolą wykorzystaniu weksla in blanco i opatrzonego jego podpisem blankietu jest prawdziwe. Mając na uwadze obowiązujący w niniejszym postępowaniu, opisany wyżej ciężar dowodu, Sąd uznał, że na sugerowane przez siebie fakty pozwani, zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika, nie przedstawili jakichkolwiek przekonujących dowodów.

W konsekwencji Sąd uznał, że ani treść podniesionych przez pozwaną zarzutów ani zgłoszone przez nią wnioski dowodowe nie doprowadziły do skutecznego zakwestionowania zgodności treści weksla z deklaracją wekslową, której zresztą pozwani nie przedstawili.

Ponadto Sąd nie podzielił stanowiska pozwanych w pozostałym zakresie, gdyż wymieniony weksel in blanco spełnia wszystkie wymogi ważności. Zawiera bowiem nazwę „weksel", bezwarunkowe przyrzeczenie zapłaty, oznaczenie terminu i miejsca płatności, nazwę podmiotu, na zlecenie którego zapłata ma być dokonana, oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksla oraz podpis wystawcy weksla. Pozwani okoliczności tych nie kwestionowali, jednak czynili zarzuty w zakresie zapisu wskazanej w nim kwoty podnosząc, że weksel zawiera trzy różne sumy wekslowe, w tym kwotę inaczej określoną liczbowo, słownie i ponowienie liczbowo. W ocenie pozwanych tym samym winien znaleźć zastosowanie art. 6 Prawa wekslowego, co też prowadzi do uznania, że weksel został wypełniony na sumę 82,00 zł. Z tym stanowiskiem nie zgodził się Sąd meriti powołując się na przepis art. 6 Prawa wekslowego. W razie różnicy sum, napisanych kilkakrotnie literami lub kilkakrotnie liczbami, weksel jest ważny na sumę mniejszą. W niniejszej sprawie przedłożony weksel w swej treści zawiera zapis liczbowy, słowny oraz ułamek w ramach zapisu słownego. We wszelkich typach dokumentów sformalizowanych po kwocie pieniężnej zapisanej cyframi podaje się jej zapis słowny. Powszechnie jednak stosowanym zapisem jest używanie w przypadku zapisu słownego zapisanie kwoty groszy w postaci ułamka. Analizując zapis zawarty w spornym wekslu Sąd wskazał, że wskazano w nim kwotę liczbowo, jak i słownie w prawidłowy sposób. Zatem wykładnia treści weksla dokonana przez pozwanych nie zasługuje na uwzględnienie i nie znajduje logicznego wytłumaczenia w świetle zapisu kwot w języku polskim. Poręczenie wekslowe w wekslu gwarancyjnym w przypadku jego formalnie poprawnego uzupełnienia jest ważne na kwotę w tym wekslu wypisaną.

Dalej Sąd uznał, że w sposób ważny i zgodny z przepisami dokonane zostały również poręczenia wekslowe przez pozwanych. Pozwani nie kwestionowali autentyczności swoich podpisów jako poręczycieli wekslowych. W ocenie Sądu nie można także podzielić stanowiska pozwanych, iż poręczenie nie jest skuteczne, gdyż to Spółka i jej wspólnicy są dłużnikami wekslowymi. Pozwani bowiem jako osoby fizyczne, będąc jednocześnie wspólnikami w spółce jawnej mogli dokonać poręczenia wekslowego.

Sąd Okręgowy nie podzielił także stanowiska pozwanych dotyczących okoliczności, iż nie otrzymali oni wypowiedzenia umowy oraz wezwania do wykupu weksla. Oprócz gołosłownych twierdzeń w tym zakresie nie wskazali żadnych okoliczności, które mogły świadczyć o tym fakcie. Dochodzone przez powoda roszczenie zatem jest wymagalne, gdyż pozwani nie byli stronami umowy, na treść której się powołują przedkładając aneks do umowy z dnia 26 marca 2003 r. Umowa ta bowiem została zawarta pomiędzy powodem a Przedsiębiorstwem Produkcyjno- Handlowo - Usługowym (...) Spółka Jawna z siedzibą w S.. Ponadto Sąd podkreślił, że odpowiedzialność poręczyciela nie jest uzależniona od

ważnego zobowiązania wekslowego dłużnika. Odnosząc się natomiast do aneksu nr (...) dotyczącego umowy kredytu z dnia 26 marca 2003 r. Sąd wskazał, że termin spłaty ostatniej raty kredytu upływał w dniu 28 lutego 2018 r. i tym samym w tym wypadku, mając na uwadze termin płatności weksla na dzień 21 marca 2018 r., to był on już wymagalny i nie wymagał żadnego wypowiedzenia. Nie doszło przy tym, jak wskazał powód, do wypowiedzenia umowy pożyczki, której stroną jest tylko pozwana.

Za chybiony Sąd uznał również kolejny z podniesionych przez pozwanych zarzutów, zarzut dotyczący zaniechania przez powoda obowiązku zawiadomienia ich o wypełnieniu weksla i wezwania w sposób skuteczny do stawienia się w miejscu płatności w celu dokonania zapłaty za weksel. Weksel powinien być przedstawiony wystawcy, a zaniechanie tej czynności wobec wystawcy wywiera skutki także wobec poręczycieli, gdyż ich odpowiedzialność jest taka sama jak osób, za które udzielono poręczenia. Pozwani jednak tej okoliczności nie podnosili, wskazywali tylko, że im nie przedstawiono weksla do wykupu. Zgodnie z art. 38 ustawy Prawo wekslowe, posiadacz weksla, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich. Przedstawienie weksla do zapłaty polega na okazaniu trasatowi lub wystawcy weksla własnego oryginału weksla wraz z wyraźnym lub dorozumianym wezwaniem do zapłaty i na gotowości wydania przy zapłacie weksla, pokwitowanego przez posiadacza. Dodatkowo, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy, przedstawienie weksla do zapłaty przewidziane w art. 38 Prawa wekslowego następuje także w sytuacji, gdy posiadacz weksla umożliwi wystawcy weksla własnego zapoznanie się z oryginałem weksla w miejscu jego płatności. Spełnienie przewidzianego w art. 38 ustawy Prawo wekslowe wymogu przedstawienia weksla do zapłaty nie łączy się koniecznością jego fizycznego okazania „do oczu". Wystarczające jest w tej mierze stworzenie przez posiadacza weksla realnej możliwości zapoznania się z oryginałem weksla w miejscu jego płatności.

Sąd uznał, że ostatnia ze wskazanych przesłanek została przez powoda spełniona, gdyż powód w wezwaniu do zapłaty z dnia 12 marca 2018 r. wraz z powiadomieniem o wypełnieniu weksla i przedstawieniu go do zapłaty, zawarł informację o tym, że weksel zostanie przedstawiony w miejscu jego płatności w dniu 21 marca 2018 r. Świadczy to o tym, że powód stworzył pozwanym możliwość zapoznania się z oryginałem weksla, a zatem nie można uznać, aby powód dopuścił się naruszeń, które skutkowałoby uznaniem, że powód nie mógł skutecznie wywieść powództwa. Pismo to zostało nadane do pozwanych listem poleconym do obojga pozwanych. Powód zatem wykazał, że weksel został skutecznie przedstawiony poręczycielom wekslowym. Samo natomiast twierdzenie, że pozwani nie otrzymali powyższych wezwań nie zasługuje wobec ustalonych okoliczności na uwzględnienie. Podkreślił przy tym, że nie przedstawienie weksla do zapłaty przed wytoczeniem powództwa nie zwalnia z obowiązku zapłaty sumy wekslowej, lecz rodzi jedynie skutek w postaci utraty możliwości dochodzenia odsetek za okres do daty okazania weksla czyli za okres od dnia wytoczenia powództwa do dnia doręczenia głównemu dłużnikowi wekslowemu odpisu pozwu. Jedynie bowiem przy spełnieniu wymogu określonego art. 38 prawa wekslowego niezapłacenie sumy wekslowej powoduje opóźnienie po stronie dłużnika od dnia płatności weksla. W przeciwnym razie opóźnienie powstaje dopiero po dacie przedstawienia weksla do zapłaty. Pozwani zatem powyższego nie wykazali, tak samo jak okoliczności, że wezwanie do wykupu weksla nie zostało podpisane w imieniu powoda przez osoby uprawnione.

Ostatecznie Sąd Okręgowy uznał, że powód wykazał istnienie wymagalnego roszczenia, tak co do zasady, jak i wysokości, które nie jest przedwczesne. Powód bowiem złożył wypełniony weksel, który spełniał wszystkie warunki formalne określone w art. 101 i art. 102 ustawy Prawo wekslowe. Dokument ten, płatny na dzień 21 marca 2018 r., został przedstawiony pozwanym do zapłaty. Tym samym wierzytelność, która z niego wynikała, stała się wymagalna, zgodnie z art. 38 ustawy Prawo wekslowe. Powód wykazał przy tym z jakiego tytułu domaga się on zapłaty oraz przedstawił sposób wyliczenia sumy wekslowej, zgodnie z przyjętym w judykaturze wymogiem w tym zakresie. Wystawienie i wydanie weksla wierzycielowi, a następnie jego uzupełnienie stwarza domniemanie istnienia objętej tym wekslem wierzytelności wekslowej w wysokości sumy wekslowej. Ciężar dowodu przeciwnego tym samym został przerzucony na pozwanych, czego pozwani nie zdołali wykazać w ramach niniejszego postępowania.

Sąd odnosząc się do podstawy prawnej rozstrzygnięcia powołał się na przepis art. 496 k.p.c. i art. 495 § 2 k.c. Sąd mimo tego, że nie uwzględnił zarzutów od nakazu zapłaty, to uchylił w punkcie 1 wyroku nakaz zapłaty wydany w dniu 11 maja 2018 r. w postępowaniu nakazowym i w pkt. 2 wyroku zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę

816.021,82 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21 marca 2018 r. do dnia zapłaty. Taką konstrukcję wyroku uzasadnia okoliczność, iż kwota zawarta w nakazie zapłaty wymagała sprostowania, a w szczególności powód na rozprawie w dniu 9 maja 2019 r. oraz dalszych pismach procesowych sprecyzował żądanie domagając się zasądzenia dochodzonej kwoty solidarnie od pozwanych, co też wynika z istoty zobowiązania oraz zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie. W zakresie odsetek za opóźnienie od kwoty 816.021,82 zł strona powodowa wniosła o ich zasądzenie od dnia 21 marca 2018 r. do dnia zapłaty. Powód wezwał pozwanych do wykupu weksla w piśmie z dnia 12 marca 2018 r., wskazując termin wykupu weksla na dzień 21 marca 2018 r., który jest pierwszym dniem wymagalności weksla i tym samym żądanie powoda w tym zakresie zasługiwało na uwzględnienie, tym bardziej, że pozwani nie wykazali, aby nie doręczono im powyższego wezwania do wykupu weksla. Przy spełnieniu wymogu określonego art. 38 prawa wekslowego niezapłacenie sumy wekslowej powoduje bowiem opóźnienie po stronie dłużnika od dnia płatności weksla.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Pozwani przegrali proces, stąd też winni oni zwrócić powodowi solidarnie poniesione przez niego koszty procesu w wysokości 21.018 zł, na które składają się: opłata sądowa od pozwu w wysokości 10.201 zł i wynagrodzenie reprezentującego powoda radcę prawnego w wysokości 10.800 zł, zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Nadto, Sąd nie obciążył pozwanych pozostałymi kosztami w sprawie, ponad uiszczone opłaty sądowe, po ich skorygowaniu, od wniesionych zarzutów.

Apelacja od powyższego wyroku wywiedli pozwani, zaskarżając go w części tj. w zakresie, w jakim Sąd I instancji zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 816.021,82 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 21.03.2018 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach o procesu, tj. rozstrzygnięć zawartych w pkt 2 i 3 wyroku.

Zaskarżonemu wyrokowi, zarzucono:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez nieuprawnione przerzucenie ciężaru dowodu wypełnienia weksla zgodnie z deklaracją wekslową na stronę pozwaną;

2. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 32 w zw. z art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na braku oddalenia powództwa w całości, podczas gdy powód nie wykazał, aby wypełnił weksel w zgodzie z treścią deklaracji wekslowej;

3. naruszenie przepisów prawa materialnego, a konkretnie art. 6 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. - Prawo wekslowe (Dz. U. 2016 poz. 160 t. j.), poprzez brak jego zastosowania, w sytuacji, gdy w wekslu in blanco, na podstawie którego powódka domaga się zapłaty sumę wekslową napisano literami i liczbami na różne sumy wekslowe, a suma wekslowa została kilkukrotnie napisana na różne kwoty, przez co wiązać powinna najmniejsza z nich;

4. naruszenie przepisów postępowania, a konkretnie art. 233 § 1 k.p.c., poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego polegające na uznaniu, że powód pomimo niezłożenia deklaracji wekslowej w pełni wykazał zasadność dochodzonego roszczenia i dysponował prawem wypełnienia weksla in blanco zgodnie z deklaracją wekslową.

Biorąc pod uwagę powyższe zarzuty, szerzej omówione w treści uzasadnienia, skarżący wnieśli o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o: uchylenie wyroku Sądu I instancji w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania;

2. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego przez fachowego pełnomocnika oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Na rozprawie apelacyjnej mającej miejsce w dniu 29 stycznia 2020 r. powód wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 382 k.p.c. Sąd II instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z regulacji tej wynika, że postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy. Oznacza to z kolei, że wyrok sądu drugiej instancji musi opierać się na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych poprzedzonych ponowną oceną materiału procesowego.

Wykonując ten obowiązek Sąd Apelacyjny dokonał własnej oceny przedstawionego pod osąd materiału procesowego i w jej wyniku stwierdził, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia faktyczne (zawarte w wyodrębnionej redakcyjnie części uzasadnienia zaskarżonego wyroku) nie są wadliwe i znajdują odzwierciedlenie w treści przedstawionych w sprawie dowodów. Sąd odwoławczy ustalenia Sądu Okręgowego czyni częścią uzasadnienia własnego wyroku, nie znajdując potrzeby ponownego ich szczegółowego przytaczania.

Trafne są też wywody Sądu I instancji dotyczące kwalifikacji prawnomaterialnej roszczenia poddanego pod osąd oraz znajdujących zastosowanie w sprawie dla oceny tego roszczenia przepisów prawa wekslowego. W rezultacie Sąd odwoławczy przyjmuje także wywody prawne Sądu Okręgowego za część własnego stanowiska uznając za zbędne ponowne przytaczanie treści zastosowanych przepisów. Dodać jedynie należy, że podstawą obowiązku zapłaty przez poręczyciela wekslowego poręczającego za wystawce weksla własnego jest obok cytowanych przez Sąd Okręgowy art. 32 praw wekslowego także art. 28 Prawa wekslowego w zw. z art. 48 i art. 104 Prawa wekslowego. Zgodnie z tymi przepisami wystawca weksla własnego przez podpisanie weksla zobowiązuje się do zapłacenia weksla w terminie, a w przypadku braku zapłaty posiadacz weksla może żądać od wystawcy tego wszystkiego czego żądać można na podstawie art. 48 i 49 prawa wekslowego. W art. 48 pkt. 1) wymienia zaś ustawa dochodzone w sprawie roszczenie o zapłątę sumy wekslowej wraz z odsetkami. Z kolei powołany przez Sad Okręgowy art. 32 prawa wesklwoego stwierdza, że odpowiedzialność poręczyciela jest taka sama jak odpowiedzialność tego a kogo poręczył.

Odnosząc się do żądań i twierdzeń zawartych w apelacji zaznaczyć należy, że stanowią one w istocie powtórzenie stanowiska wyrażanego w zarzutach od nakazu zapłaty oraz dalszych pismach procesowych pozwanych. Apelujący nie przedstawiają żadnych twierdzeń, które wskazywałyby na to, że jego zdaniem Sąd Okręgowy popełnił błędy co do oceny i weryfikacji tych zarzutów w wyroku kończącym postępowanie pierwszoinstancyjne (nie odnoszą się do wywodu prawnego zawartego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku). Istotą apelacji jako środka odwoławczego jest zaś przede wszystkim możność zakwestionowania przez skarżącego oceny wyrażonej przez Sąd I instancji.

Apelujący kwestionując pierwszoinstancyjne rozstrzygnięcie sporu (które odnosić się powinno do stanowisk stron w tym twierdzeń i dowodów przedstawionych dla ich procesowego umotywowania) powinien więc wskazać na te płaszczyzny rozumowania Sądu I instancji (przedstawionego w urzędowej formie w uzasadnieniu zaskarżanego orzeczenia), które jego zdaniem nie są trafne (naruszają prawo materialne, względnie świadczą o błędnej ocenie przedstawionych dowodów lub wadliwym zinterpretowaniu oświadczeń i stanowisk stron procesu). Zasadniczo więc stanowisko strony wnoszącej apelację wskazywać powinno na naruszenia przepisów prawa procesowego lub materialnego, co nie oznacza konieczności powoływania konkretnych przepisów (jeśli strona nie korzysta z pomocy wykwalifikowanego prawniczo pełnomocnika procesowego), lecz wymaga (co najmniej) wskazania takich płaszczyzn rozstrzygnięcia (sformalizowanej w wyroku i uzasadnieniu sądowej oceny żądań i wniosków stron) a nie stanowiska strony przeciwnej, z którymi skarżący się nie zgadza z podaniem przyczyn braku zgody na treść rozstrzygnięcia. Dopiero tak przedstawiona argumentacja pozwala na pełne odniesienie wywodu Sądu odwoławczego do zarzutów apelacji.

W niniejszej sprawie zaniechano przedstawienia w istocie argumentów wskazujących na błędną ocenę sprawy przez Sąd Okręgowy (gdyż za takie nie może być uznane w realiach niniejszej sprawy) powtórzenie stanowiska wyrażonego przed Sądem I instancji. Zatem rozstrzygnięcie o zasadności apelacji w niniejszej sprawie odnieść należy jedynie do kontroli dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny linii obrony pozwanych.

Zdaniem Sądu odwoławczego ocena ta nie może budzić zastrzeżeń, bowiem Sąd Okręgowy w sposób wyczerpujący odniósł się w swoim uzasadnieniu do zarzutów pozwanych. Dokonał szczegółowej analizy stanowisk stron przyjmując, że oś sporu dotyczy ważności wystawionego weksla in blanco ze względu na sprzeczność treści weksla z porozumieniem wekslowym oraz rozbieżności w zapisie sumy wekslowej. Następnie Sąd w oparciu o przedstawione przez stronę powodową dowody poczynił ustalenia co do ważności wypełnionego weksla oraz wysokości zobowiązania wekslowego opisując je w sposób przejrzysty i czytelny. Pozwani ani w toku postępowania przed Sądem I instancji ani też w toku postępowania apelacyjnego nie przedstawili żadnych dowodów, z których wynikałoby, że nie są zobowiązani do zapłaty wskazanej w prawidłowo wypełnionym wekslu in blanco.

Odnosząc się do zarzutów apelujących stwierdzić należy wstępnie, że nieuzasadnione jest zwłaszcza stanowisko co do tego, że powód miał w niniejszej sprawie obowiązek wykazania wysokości zadłużenia kredytowego spółki jawnej będącej wystawcą weksla a także obowiązek wykazania treści deklaracji wekslowej. Sąd Okręgowy wyjaśnił, że zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c. to na pozwanych jako poręczycielach wekslowych powołujących się na zarzuty wynikające ze stosunku pozaweklowego względnie na brak podstaw do wyplenienia weksla in blanco spoczywał ciężar udowodnienia swoich twierdzeń jako mających zwalczać weksel ze względu na to że został wypełniony zgodnie z porozumieniem wekslowym.

Za Sądem I instancji stwierdzić należy, że zgodnie z zaprezentowanymi w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku poglądami wyrażonymi przez Sąd Najwyższy nie budzi w judykaturze wątpliwości i została wielokrotnie wyjaśniona kwestia, że to na zobowiązanym wekslowo spoczywa ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej wypełnienia weksla oraz wypełnienia weksla niezgodnie z umową (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 1928r., I C 2161/27; Orzeczenie SN z dnia 12 stycznia 1934 r., C 2217/33).

W świetle art. 10 Prawa wekslowego, bowiem, jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Cytowany przepis dopuszcza możliwość wystawienia weksla niezupełnego (in blanco) i jego późniejszego uzupełnienia oraz reguluje kwestię zarzutu przysługującego dłużnikowi wekslowemu w przypadku uzupełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym. Wręczeniu weksla in blanco towarzyszy bowiem porozumienie dotyczące uzupełnienia weksla. Istnienie takiego porozumienia jest obligatoryjne, związane jest z wystawieniem i wydaniem weksla in blanco. Porozumienie jest więc w istocie umową, na podstawie której podmiot podpisujący wekslem upoważnia wierzyciela do jego uzupełnienia. Umowa ta wyznacza granice kompetencji wierzyciela. Zarazem nie budzi wątpliwości, że do wykładni oświadczeń woli stron składających się na to porozumienie znajdują więc zastosowanie zasady określone w art. 65 §1 i §2 k.c. (por. np. wyrok SN z dnia 22 października 2009 III CSK 40/09)

W przypadku zasadności zarzutu przekroczenia tych granic przez wierzyciela, nie zachodzi nieważność całego zobowiązania wekslowego a jedynie ograniczenie odpowiedzialności dłużników wekslowych (w granicach w których treść weksla odpowiada treści porozumienia, czy też deklaracji wekslowej – por. np. wyrok SN z dnia 246 styczna 2001 II CKN 25/00 OSNC 2001/7-8/117).

Wprawdzie istnienie pisemnego porozumienia co do wypełnienia weksla ułatwia przeprowadzenie dowodu, czy weksel niezupełny w chwili wystawienia wypełniony został zgodnie z porozumieniem (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 1962 r., II CR 976/61, OSN 1964, poz. 27), to jednak Prawo wekslowe nie precyzuje formy, ani treści porozumienia, wobec czego może być zawarte w dowolnej formie: pisemnej, ustnej, a nawet w sposób

dorozumiany (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 23 października 2001 r., I CKN 19/2001, Lexis.pl nr 380631). Treść porozumienia wyznaczają jedynie granice swobody umów (art. $353^{(1)}$ k.c.).

W tym kontekście zwrócić należy uwagę na wypracowaną w praktyce obrotu gospodarczego instytucję tzw. deklaracji wekslowej, którą jest pisemne oświadczenie co najmniej wystawcy weksla (ewentualnie także innych dłużników wekslowych) a niekiedy także osoby upoważnianej do wypełnienia weksla, określające zasady uzupełnienia weksla in blanco. Tak rozumiana (pisemna) deklaracja wekslowa nie jest obligatoryjna dla zawarcia porozumienia wekslowego, o którym mowa w art. 10 Prawa wekslowego (por. np. Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 24 października 1962 r., 2 CR 976/61, OSNCP 1964, nr 2, poz. 27; z dnia 28 października 1963 r., II CR 249/63, OSNCP 1964, nr 10, poz. 208; z dnia 26 września 2013 r., II CSK 719/2012, Lexis.pl nr 8055032. Natomiast ma ona istotne znaczenie dowodowe (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 października 1962 r., 2 CR 976/61, OSNCP 1964, nr 2, poz. 27). Deklaracja stanowi zatem dowód udzielenia upoważnienia do uzupełnienia jego koniecznych elementów, rozstrzygając jednocześnie wątpliwości co do sposobu uzupełnienia weksla. Zakres zabezpieczenia w przypadku weksla in blanco wynika z treści zawieranej deklaracji wekslowej, co oznacza, że weksel może być wypełniony tylko wówczas, gdy zajdą okoliczności ustalone w porozumieniu zawartym między wystawcą a osobą, której weksel zostaje wręczony (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 września 2017 r., I ACa 917/16, LEX nr 2381495). W istocie więc deklaracja (podpisana przez wystawcę weksla i przyjęta bez zastrzeżeń przez wierzyciela wekslowego) będzie stanowiła dowód treści porozumienia wekslowego w rozumieniu art. 10 Prawa wekslowego.

Skoro weksel, w oparciu o który powód dochodził w tym postępowaniu zapłaty jest wekslem in blanco, powód jest pierwszym wierzycielem wekslowym zaś pozwani są poręczycielami wekslowymi poręczającymi za wystawcę tego weksla, to pozwani w procesie mogli powoływać się na stosunek cywilnoprawny łączący strony i zarzucać, że weksel został wypełniony niezgodnie porozumieniem wekslowym. Nie wyklucza tego brzmienie art. 10 Prawa wekslowego, albowiem pozwany będący wystawcą weksla in blanco może bez żadnych ograniczeń podnosić zarzuty uzupełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wobec takiego powoda, który jest bezpośrednim odbiorcą weksla in blanco (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2016 r , V CSK 519/15, LEX nr 2037919).

W tym wypadku uwzględnić trzeba, iż zaskarżenie nakazu zapłaty z powołaniem się na zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym lub deklaracją wekslową, nie powoduje zmiany rozkładu ciężaru dowodu i jego przeniesienia na powoda. Ciężar dowodowy wykazania, że weksel in blanco wypełniony został w sposób sprzeczny z porozumieniem – z uwagi na brzmienie art. 10 Prawa wekslowego - spoczywa na dłużniku, który podniósł tego rodzaju zarzut.

Jak bowiem wskazano wyżej, w sytuacji gdy przedmiotem procesu wekslowego ab initio nie jest roszczenie cywilnoprawne, wskutek wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty spór może przenieść się na płaszczyznę roszczenia cywilnoprawnego, jednak powód w dalszym ciągu skutek prawny wywodzi wyłącznie z faktu istnienia weksla, który inkorporuje jego prawa, zaś zarzutem tamującym jest wypełnienie weksla in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem. Skoro to pozwani podnosili zarzut, to niewątpliwie w świetle art. 6 k.c. na nich spoczywał ciężar dowodowy wykazania, że faktycznie doszło do wypełnienia weksla niezgodnie z porozumienie.

Pozwani powołując się przed sądami obu instancji na zarzut uzupełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym, nie starali się jednak wbrew wcześniejszym uwagom w żaden sposób zarzutu tego udowodnić. Poprzestając na twierdzeniu, że powód powinien wykazać istnienie podstaw do wypełnienia weksla i wysokość długu spółki z umowy kredytu. Jak wyjaśniono fakt że pozwani mają prawo podnieć zarzuty ze stosunku pozawekslowego będącego podstawą wystawienia weksla nie oznacza (jak wskazano wyżej, że mogą oczekiwać, ż powód będzie zobowiązany wykazać treść swoich praw wynikających z tego stosunku.

Powód dochodził bowiem w procesie wierzytelności wekslowej. Zatem spoczywał na nim dowód wykazania, że pozwani składając podpis na wekslu zaciągnęli ważne w świetle przepisów prawa wekslowego zobowiązanie wekslowe. Dowód tej okoliczności stanowił weksel, w świetle przepisów praw stanowiący papier wartościowy (a

więc legitymujący wierzyciela wekslowego przeciwko osobom podpisanym na wekslu a jednocześnie wyznaczający w sposób autonomiczny (w oderwaniu od podstawy wystawienia weksla) treść zobowiązania wekslowego.

Na pozwanych natomiast spoczywał ciężar przedstawienia Sądowi takich środków dowodowych, które wykazałyby, że ich twierdzenie o niezgodnym z jego wolą wykorzystaniu weksla in blanco i opatrzonego jego podpisem blankietu jest prawdziwe. W rezultacie, też zgodnie z art. 6 k.c. to pozwani ponoszą ujemne konsekwencje procesowe ewentualnego nieprzedstawienia dowodów innych (niż wzięte pod uwagę przez Sąd). Brak dowodów dotyczących tej kwestii czyni obecne stanowisko skarżących całkowicie bezzasadnym i musi być odczytywany jako dążenie do odwleczenia obowiązku spełnienia świadczenia.

Dodać należy, że w treści zarzutów pozwani nie kwestionowali, że jako wspólnicy wystawcy weksla podpisali deklarację wekslową. Nie ma też sporu, że weksel zabezpieczał roszczenia wynikające z umowy kredytu zaciągniętego przez wystawcę weksla. Pozwani w zarzutach od nakazu zapłaty wprost przyznali, iż spółka jawna, której byli wspólnikami posiadali zaciągnięty w powodowym banku kredyt odnawialny, a także mieli problemy ze spłatą zadłużenia, co w rezultacie spowodowało otwarcie postępowania sanacyjnego. Nadto, pozwani przyznali, że przedmiotowy weksel został przez spółkę wystawiony, a następnie przez nich poręczony jako zabezpieczenie zaciągniętego kredytu odnawialnego, w związku z pojawiającymi się problemami finansowymi. Skarżący nie kwestionowali też w istocie wysokości dochodzonego roszczenia, a poza ogólnym stwierdzeniem, że powód powinien wykazać wysokość zadłużenia a weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową. Nie przedstawili jakichkolwiek przyczyn i dowodów rzekomej niezgodności.

Pozwani w toku sporu sugerowali, że nie posiadają deklaracji wekslowej (pisma z dnia 22 i 30 maja 2019 . Pomijają jednak, że spoczywał na nich obowiązek przytoczeń faktycznych (powołania twierdzeń co do innej niż wynikająca z weksla wysokości długu obciążającego kredytodawcę). Nadto obowiązkiem strony pozwanej było przedstawienie odpowiedniej inicjatywy dowodowej. Jeśli zatem pozwani nie posiadają dokumentów, które chcieliby przedstawiać jako dowody to mają możność wnioskowania o zobowiązanie osoby lub osób, które dokument taki posiadają (art. 248 k.p.c.). Brak inicjatywy dowodowej strony na której procesowy ciężar przedstawiona dowodów spoczywa (art. 232 k.p.c.) nie może być zastępowany przez twierdzenie, że to na stronie przeciwnej spoczywa obowiązek udowodnienia określonych faktów.

W rezultacie uznać należy, że pozwani przyznali, iż weksel zabezpieczał zobowiązanie kredytowe spółki jawnej w powodowym banku do wysokości wskazanej w umowie kredytowej. Pozwani, zaś jako poręczyciele wekslowi zobowiązany są do uregulowania powstałego zadłużenia. Wobec nieprzedstawienia przez pozwanych dalej idącej inicjatywy dowodowej, za Sądem I instancji należy uznać, iż nie ma w materiale procesowym żadnych dowodów pozwalających na przyjęcie że weksel został wypełniony nieprawidłowo lub niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej.

Z przedstawionych wyżej względów nie może być uznany za uzasadniony zarzut naruszenia art. 6 k.c. (a także przywoływany dla wsparcia tego samego zarzutu art. 232 k.p.c.).

Wobec niewykazania przez pozwanych treści porozumienia wekslowego (deklaracji wekslowej) nie można też uznać, by Sąd naruszył przepisy art. 10 i 32 ustawy Prawo wekslowe.

Nie jest też uzasadniony zarzut naruszenia art. 233 §1 k.p.c. Norma ta stanowi zasadniczą podstawę prawną, określającą kompetencje Sądu w zakresie oceny materiału procesowego. Strony, zgodnie z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 3 k.p.c. i 6 §2 k.p.c., mają obowiązek nie tylko przedstawić sądowi twierdzenia (przedstawić okoliczności faktyczne), z których wywodzą skutki prawne (którymi uzasadniają swoje żądania w procesie), ale też dowody, na podstawie których sąd będzie mógł ocenić czy twierdzenia te są prawdziwe, czy też powoływane są jedynie dla uzyskania korzystnego rozstrzygnięcia. Innymi słowy, każda ze stron ma obowiązek udowodnić fakty, z których wywodzi swoje prawa. Ocena przedstawionych przez strony dowodów jest kompetencją sądu, a sposób tej oceny określa powołany wyżej przepis art. 233 k.p.c. Na tej podstawie sąd porównuje i waży walor wiarygodności poszczególnych dowodów oferowanych przez strony i ich wartość (moc dowodową) dla poczynienia ustaleń istotnych dla sprawy. Zatem zarzut naruszenia art. 233 k.p.c dotyczyć powinien oceny dowodów uwzględnionych lub pominiętych przez Sąd przy rozstrzyganiu

sprawy (sprowadzać się powinien do wykazania, że Sąd naruszył wynikający z art. 233 wzorzec oceny dowodów i błędnie przyznał lub odmówił skonkretyzowanym dowodom wiarygodności lub mocy dowodowej). Tymczasem w niniejszej sprawie pozwani zarzucają naruszenie art. 233 k.p.c. mające polegać na niewzięciu pod uwagę dowodu nieprzedstawionego przez żadną ze stron (dowodu z deklaracji wekslowej). Jako taka argumentacja ta nie może uzasadniać zarzutu naruszenia wzorca oceny dowodów (lecz ewentualnie może być przedstawiona dla umotywowania zarzutu naruszenia art. 6 k.c. – który został rozważony wyżej). Z tej przyczyny zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. także musi być uznany za chybiony.

Przechodząc następnie do zarzutów dotyczących sumy zapisanej na wekslu, a co za tym idzie naruszenia przez Sąd I instancji przepisu prawa materialnego tj. art. 6 Prawa wekslowego poprzez brak jego zastosowania uznać go należy za całkowicie chybiony. W ocenie skarżących weksel zawiera trzy różne sumy wekslowe, w tym kwotę inaczej określoną liczbowo, słownie i ponownie liczbowo, w związku z czym weksel zostały wypełniony na kwotę 82,00 zł.

W myśl przepisu art. 6 Prawa wekslowego weksel, w którym sumę wekslową napisano literami i liczbami, w razie różnicy ważny jest na sumę, napisaną literami. W razie różnicy sum, napisanych kilkakrotnie literami lub kilkakrotnie liczbami, weksel jest ważny na sumę mniejszą. Art. 6 znajduje zastosowanie jedynie w razie różnic sum wekslowych zawartych w treści weksla, czyli - w przypadku weksla trasowanego - w poleceniu zapłaty. Celem przepisu jest utrzymanie weksla w mocy, w przypadku gdy w jego treści zachodzi rozbieżność między sumą wekslową napisaną słownie i cyframi (art. 6 ust. 1) lub między sumą wekslową napisaną kilkakrotnie słownie lub kilkakrotnie cyframi (art. 6 ust. 2).

Przenosząc powyższe teoretyczne rozważania na grunt niniejszej sprawy i dokonując ponownej analizy treści weksla potwierdzić należy słuszność stanowiska Sądu I instancji w tym zakresie. W zapisie sumy wekslowej nie występujące jakiekolwiek różnice czy nieścisłości mogące skutkować obniżeniem zobowiązania pozwanych do kwoty 82,00 zł. Ocena sposobu zapisu sumy wekslowej dokonywana przez pozwanych popada w sprzeczność z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego. Zapis sumy wekslowej zarówno cyfrowy, jak również słowny jest zgodny i wskazuje dokładnie tą samą kwotę. Umieszczenie w ramach zapisu słownego po wyrazach oznaczających kwotę 816.021 lecz przed wyrazem oznaczającym walutę (złotych) ułamka 82/100 nie może być bowiem rozumiane inaczej jako wskazanie, że weksel wystawiono na kwotę 816.021,82 zł. Nie powinno to budzić żadnych wątpliwości interpretacyjnych. W obrocie handlowym jednym z rozpowszechnionych sposobów oznaczania wartości groszy w walucie polskiej (w przypadku gdy zapisywana suma opiewa na niepełną liczbę wyrażaną w złotych), jest bowiem umieszczenie po oznaczeniu wartości złotych ułamka setnego odpowiadającego liczbie groszy.

Zatem liczbę groszy można oznaczyć zarówno w formie słownej, jak i w wersji ułamkowej. W niniejszej sprawie powód wypełniając weksel dokonał, zapisu słownego sumy wekslowej odpowiadającego zapisowi cyfrowemu, wyrażając liczbę groszy właśnie w formie ułamkowej.

Wobec tak ujętego sposobu zapisu sumy wekslowej nie ma żadnych podstaw do tego, by twierdzić, że suma ta została zapisana w treści weksla trzykrotnie (jak sugeruje storna pozwana). Sposób zapisu sumy słownie (umieszczenie ułamka po słownym zapisie liczby odpowiadającej liczbie złotych według zapisu dokonanego liczbowo a przed wyrazem „złotych") nie pozwala na twierdzenie, że wpisano w tym miejscu inną kwotę (sumę wekslową) w wysokości 82 złotych. Zapisano tam bowiem ułamek odnoszący się bezpośrednio do wcześniej zapisanej słownie liczby złotych a liczba 82/100 ma wskazywać na liczbę gorszy niepełnej złotówki w sumie wekslowej, zgodną z liczbą groszy oznaczoną w sumie zapisanej cyframi.

Uwzględniając powyższe rozważania podzielić należy stanowisko Sądu Okręgowego, że strona powodowa dowiodła istnienia roszczenia dochodzonego na podstawie prawidłowo wypełnionego weksla in blanco, a pozwani zobowiązani są do zaspokojenia wierzyciela wekslowego zgodnie z treścią weksla.

Z tych przyczyn za bezzasadne należy uznać zarzuty dotyczące naruszenia art. 6 Prawa wekslowego.

W związku z tym, Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanych, jako całkowicie bezzasadną, na podstawie przepisu art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 108§1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Wobec oddalenia apelacji w całości, pozwani jako przegrywający to postępowanie powinni zwrócić powodowi poniesione przezeń koszty instancji odwoławczej. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika w stawce minimalnej została ustalona w oparciu o przepis §2 ust. 7) w związku z §10 ust. 1 pkt 2) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 265.), obowiązującego w dniu wniesienia apelacji.

Krzysztof Górski Małgorzata Gawinek Tomasz Żelazowski